

חוש"ן – חינוך ושינוי

פעילויות במערכת החינוך

נושא הנטייה המינית משמעותי במיוחד בגיל ההתבגרות, אז מתגבשת זהותו של המתבגר בכלל וזהות המינית בפרט. נערים ונערות המתלבטים בנוגע לנטייתם המינית או בנוגע לזהותם המגדרית, ונוער להט"ב (לסביות, הומוסקסואלים, טרנסג'נדרים וביסקסואלים) מתמודדים עם אתגרים ייחודיים, העלולים להשפיע על מצבם הנפשי ועל התנהגותם. כמערכת חינוך אחראית ומתקדמת, מוטלת עלינו האחריות ליצור סביבה שבה האפשרות להיות להט"בים היא מוכרת ולגיטימית.

כמו כן, בשנים האחרונות עולה משמעותית מספרן של משפחות קשת הלהט"ב אשר ילדיהן משתתפים במסגרות החינוך השונות, מה שמציב את צוותי החינוך בגנים ובבתי הספר היסודיים בדילמות הקשורות לילד ולמשפחתו. ילדים להורים להט"בים מתמודדים עם אתגרים נוספים מעבר לאלה הצפויים בגילאי הגן ובית הספר היסודי, חברתית ופסיכולוגית כאחד. אתגרים אלה אינם נובעים במישרין מהזהות הלהט"בית של ההורים, אלא מהיחס החברתי כלפי ה"אחר" בכלל וכלפי להט"בים בפרט. לצד זה, חשובה לא פחות התייחסות חיובית ומאפשרת גם כלפי ילדים המתנהגים באופן שונה מהמצופה על פי המגדר שלהם, זאת ללא קשר לנטייה מינית כזו או אחרת. למשל, בן המדבר בלשון נקבה, מתלבש ב"בגדים של בנות", משחק רק עם הבנות. ילדים אלה זקוקים ליחס חיובי ומעודד מצד כלל האנשים המשמעותיים בחייהם, ולא רק במסגרת המשפחה, כדי שיוכלו לחוש בנוח עם עצמם ועם משפחתם.

חוש"ן – חינוך ושינוי, מרכז החינוך וההסברה של קהילת הלהט"ב בישראל, מקדם עשייה חינוכית והסברתית שמטרתה שינוי הסטריאוטיפים כלפי הומוסקסואליות, לסביות, ביסקסואליות וטרנסג'נדריות, והכשרת אנשי מקצוע לעיסוק בנושאים הקשורים לקהילה. בחוש"ן מעל 250 מנחים ומנחות להט"בים שעברו הכשרה ארוכה ומקיימים בכל שנה כ-900 פעילויות חינוך בנושא נטייה מינית וזהות מגדר. חוש"ן הוא זוכה פרס יו"ר הכנסת לאיכות החיים לשנת 2017. כל פעילויות הארגון מלוות על ידי משרד החינוך והן רשומות במאגר התכניות של משרד החינוך במסלול הירוק.

בעמוד הבא תוכלו למצוא פירוט אודות הפעילויות המוצעות עבור הקהלים השונים: צוותי חינוך, תלמידים בביה"ס העל יסודי ועוד.

פעילויות הארגון

מערך הכשרה עבור צוותי חינוך לגיל הרך

הפעילות כוללת מושגי יסוד וכלים ליצירת סביבה חינוכית רגישה מגדר וכן סדנה המאפשרת בירור עמדות כלפי משפחות גאות ותפקידים מגדריים, סיפור אישי של הורה להט"ב ודיון במקרי בוחן. מיועד לגננות וסייעות לגילאי 5-3 שנים | עד 30 איש בסדנא, בהרצאה אין הגבלה | 1.5-3 שעות. לפירוט אודות הפעילות [לחצו כאן](#)

סדנה לצוותי חינוך בביה"ס היסודי

הפעילות כוללת הקניית מושגי יסוד, דיון במקרי בוחן ומתן כלים להתמודדות הצוות עם תופעות של הומופוביה ועם סוגיות הקשורות לתלמידים להם הורים להט"ב. מיועד לצוותי חינוך ביסודי | עד 30 איש | 1-3 שעות. לפירוט אודות הפעילות [לחצו כאן](#)

"נוער להט"ב במערכת החינוך" - מערך הכשרה לצוותי חינוך בביה"ס העל-יסודי

הפעילות כוללת הקניית מושגי יסוד, דיון במקרי בוחן ומתן כלים להתמודדות הצוות עם תופעות של הומופוביה ועם סוגיות הקשורות לנוער להט"ב או מתלבט. מיועד לצוות החינוכי בעל-יסודי | עד 30 משתתפים | משך הפעילות גמיש : 1-3 שעות. לפירוט אודות הפעילות [לחצו כאן](#)

החיים כלהט"ב – סיפור אישי ודיון (פעילות לתלמידים בביה"ס התיכון)

מפגש אינטימי ובלתי אמצעי, שבו מספרים שני מנחים להט"בים על התמודדותם האישית עם זהות המגדר ועם נטייתם המינית, ומקיימים דיון פתוח וגלוי עם המשתתפים. מיועד לתלמידי כיתות ט'-י"ב | עד 40 משתתפים | משך הפעילות : 90 דקות. לפירוט אודות הפעילות [לחצו כאן](#)

"כל אחד והסיפור שלו" (פעילות לתלמידים בחטיבות הביניים)

הפעילות עוסקת בחיי היום-יום, ברגשות ובחוויה הבית-ספרית של נוער בגיל החטיבה, תוך שילוב סיפור אישי קצר של אדם להט"ב ודיון מונחה. מיועד לתלמידי כיתות ז'-ח' | עד 40 משתתפים | משך הפעילות : 90 דקות. לפירוט אודות הפעילות [לחצו כאן](#)

פעילות "הסיפור המשפחתי" (למשפחות והורים)

למידה והיכרות עם עולמם של להט"בים והורים לילדים להט"בים דרך סיפורים אישיים, ודיון בנוגע לחוויות הקשורות בהתמודדות המשפחה עם נטייה מינית וזהות מגדר. מיועד להורים ואנשי חינוך | 40 משתתפים | משך הפעילות : 90 דקות. לפירוט אודות הפעילות [לחצו כאן](#)

מערך הכשרה עבור צוותי חינוך לגיל הרך - בנושא משפחות הקשת וזהות מגדר

מטרות הפעילות לצוותי חינוך לגיל הרך (גננות וסייעות)

- הכרת מושגים בסיסיים הקשורים לנושא – משפחות הקשת, מגדר, תפקידים מגדריים ועוד ;
- בחינת התפיסות והעמדות האישיות של אנשי הצוות החינוכי כלפי משפחות גאות וכלפי תפקידים מגדריים ;
- הכרת הדילמות והקשיים העומדים בפני הורה להט"ב ;
- התמודדות עם דילמות ועם שאלות מחיי הגן ועם הפעילויות בגן הנוגעות בנושא ;
- הכרת כלי עבודה (סיפורים, דפי עבודה ועוד) שיסייעו לצוות לפעול בגן.

מבנה הפעילות :

חלק ראשון : סדנת עבודה | משך הפעילות : שעה וחצי | עד 40 משתתפים

- בירור עמדות ותפיסות כלפי משפחות הקשת וכלפי תפקידים מגדריים ;
- סיפור אישי של הורה להט"ב ודיון פתוח ;
- דיון על סיטואציות ועל דילמות מחיי הגן, הקשורות לילדים ממשפחות להט"ב ולרגישות מגדרית.

חלק שני : הרצאה עיונית-יישומית | משך הפעילות : שעה וחצי | מספר המשתתפים אינו מוגבל

- רקע תאורטי ומושגים בסיסיים בזהות מגדרית ;
- כלים לעבודה עם ילדים ממשפחות הקשת ;
- כלים ליצירת סביבה חינוכית בפרספקטיבה של רגישות מגדרית.

אפשרויות לקיום הפעילות

- מומלץ לקיים את שתי יחידות התוכן המוצעות (סה"כ שלוש שעות). עם זאת, הפעילות היא מודולארית כך שניתן לקיים יחידת תוכן אחת מתוך השתיים (סה"כ שעה וחצי).
- מומלץ לקיים את שתי יחידות התוכן בצמידות, אך ניתן לקיימן במועדים שונים.

ערכה לגננת

בתום יום הפעילות תקבל כל גננת ערכה ובה המלצות לספרות ילדים בנושאים אלו, מידע וכלים יישומיים ליצירת גן סובלני ורגיש מגדרית.

סדנה לצוותי חינוך בביה"ס היסודי - בנושא משפחות הקשת וזהות מגדר

מטרות הפעילות

- הכרת מונחים יסוד בנושאי מגדר וקהילת הלהט"ב
- חשיפה לנושאי מגדר שונים שבאים לידי ביטוי בגיל היסודי
- היכרות עם משפחות הקשת והבנה של צרכי הילדים ממשפחות הקשת בבתי הספר

הערות כלליות:

- משך הזמן: שעה וחצי | ציוד לפעילות: מקרן, מחשב ומצגת (במידה ואין, חלק מהמצגת תעבור לכרטיסיות וחלק להרצאה כללית בעל פה)

מבנה הפעילות

חלק א' – מגדר וביטויים מגדריים (30 דקות)

- היכרות עם חוש"ן וקהילת הלהט"ב
- זהות מגדרית והתנהגות מגדרית - מהם הסטריאוטיפים של החברה? כיצד החברה מסלילה מגדרית? כיצד מתמודדים/ות עם נזילות מגדרית בגילאים אלו?

חלק ב' – משפחות הקשת (30 דקות)

- סוגי משפחות להט"ביות – המצגת תכלול תמונות וסיפורים של מספר רב של משפחות מהקשת הלהט"בית – הורה יחידנית, שתי אמהות, שני אבות, הורות משותפת והורות מרובה, הורים שיצאו מהארון לאחר הגירושין.
- אתגרים וסוגיות בשגרת ביה"ס - המצגת תשקף בעיות ואתגרים נוספים, אשר נמצאים במסגרת בית הספר ביום השגרת, ואנו לא שמים לב לכך. טפסי רישום לבית הספר, תקשורת מול ההורים/ות, תוכניות לימודים, יום המשפחה, ספרי לימוד וקריאה אפשריים ודוגמות נוספות.

חלק ג' – דיון בסיטואציות (25 דקות)

- המנחה יחלק סיטואציות מחיי היום-יום בביה"ס, אשר כוללות הן סוגיות הקשורות במגדר והן משפחות להט"ב ששולחות את ילדיהן לביה"ס.

חלק ד' – סיכום (5 דקות)

- מעבר כללי על מונחים והגדרות שהוזכרו
- הזמנה לתקשורת ישירה עם חוש"ן או גורמים אחרים בקהילה בכל שאלה

מערך הכשרה לצוותי חינוך בביה"ס העל-יסודי

1. נוער להט"ב במערכת החינוך – סדנה בחדר מורים לצוות החינוכי

הסדנה מיועדת לכלל הצוות החינוכי בבית הספר ומטרתה לעודד חשיבה חינוכית כלפי סוגיות הקשורות בקהילת הלהט"ב, בין אם בתפיסות של כלל התלמידים בבית הספר וכן בקרב התלמידים הלהט"בים שעלולים לחוות ניתוק ובדידות במרחב החברתי. הסדנה מומלצת כהכנה לקראת המפגש של חוש"ן עם התלמידים, אך כמו כן היא יכולה לעמוד בפני עצמה כפעילות עצמאית. הסדנה כוללת מושגים בסיסיים ותפיסות נפוצות לגבי נטייה מינית וזהות מגדר ומלווה בדיון על המפגש עם בני נוער להט"ב בבית הספר.

הסדנה מתחילה במתן מושגי יסוד. במהלך ההסבר יכולים המשתתפים לשתף באסוציאציות והקשרים שקיימים אצלם למונחים באופן כן וגלוי, ולפרק את הסטיגמות והדעות הקדומות. לאחר מכן מוקרן סרטון שהופק ע"י משרד החינוך בשיתוף חוש"ן וממקריא המנחה סיפורים קצרים שנכתבו על ידי להט"בים ומתארים סיטואציות והתמודדויות שאיתם הם נתקלו בבית הספר, והמנחה מלווה את הדיון עם מספר שאלות מנחות. בסיום הפעילות יינתנו כלים ודגשים למורים כיצד להיערך בכיתות לפני פעילות חוש"ן ואחריה, במטרה לאפשר עיבוד של הרגשות, המחשבות והתכנית שמועלים בעקבות הפעילות עצמה.

מיועד לצוות החינוכי והייעוצי בביה"ס | עד 20 משתתפים | משך הפעילות: 60-90 דקות

2. מושגי יסוד בלהט"ב והתמודדות עם בני נוער במרחב הבית ספרי

ההרצאה מתחילה בלימוד מושגי יסוד בקשת הנטיות המיניות וזהויות המגדר ומתבססת על מודלים תיאורטיים קלאסיים ומודרניים לזהות מינית והתפתחותה. ההרצאה מותאמת לקהל היעד, כך שרכיביה משתנים מהרצאה להרצאה. בבסיסה היא כוללת פירוק מרכיבי הזהות (מין / מגדר / התנהגות מגדרית / נטייה מינית / התנהגות מינית), מודלים של התפתחות בשלבים, אבני הדרך בהתפתחות הזהות המינית, עמדות וסטיגמות כלפי זהות מינית ועוד. בחלקה שני, ההרצאה כוללת כלים ופרקטיקה ליישום תוך מתן דוגמאות מהשטח של מקרים נפוצים ודרכי ההתמודדות עימם. ניתן דגש על חשיבות הפנמת המידע ויישומו בשטח כתנאי ליצירת סביבה המאפשרת רב גונית, ביטחון ורווחה לכלל הפרטים בקהילה. מומלץ לשלב את ההרצאה עם פעילות

מיועד לצוות החינוכי והייעוצי בביה"ס | ללא הגבלת משתתפים | משך הפעילות: 90 דקות

פעילות לתלמידים בבית"ס העל-יסודי

1. חווית הלהט"ב והנוער המתלבט בחטיבת הביניים (מיועד לתלמידי כיתות ז'-ח')

חווית הלהט"ב והנוער המתלבט הינה הפעילות המוצעת לבני ובנות נוער בכיתות ז'-ח'. המפגש כולל היכרות והבנה של מושגים בסיסיים הקשורים לקהילת הלהט"ב – וחיפה לסיפורים קצרים של להט"ב הקשורים לחיי היום-יום של התלמידים. הפעילות עוסקת בחיי היום-יום, ברגשות ובחוויה הבית-ספרית של נוער בגילאי החטיבה. כמו כן, בסוף הפעילות מתקיים דיון פתוח המבוסס על שאלות מהקהל.

מיועד לתלמידי כיתות ז'-ח' | עד 40 משתתפים | משך הפעילות: 90 דקות

2. החיים כלהט"ב – סיפור אישי ודיון (מיועד לתלמידי כיתות ט'-יב')

החיים כלהט"ב – סיפור ישי ודיון הינה הפעילות הבסיסית שאנו מציעים לתלמידי כיתות ט' עד יב'. הסיפורים האישיים מאפשרים הכרות לא סטראוטיפית עם המאפיינים הייחודיים של כל מספר, כמו גם תהליך רגשי של הזדהות ואמפתיה המחזק את ההבנה כי המספרים הם אנשים "נורמטיביים" באותה מידה כמו רבים מהשומעים. בה בעת, מאפשרים הסיפורים להיחשף לראשונה לקשיים הייחודיים עימם נדרשים להט"ב רבים להתמודד, ועם המחירים האישיים, המשפחתיים והחברתיים שעליהם, לעתים קרובות, לשלם.

המפגש כולל שני סיפורים אישיים ובסופם מתקיים דיון פתוח המבוסס על שאלות מהקהל. אנו מעודדים לשאול את השאלות עליהן לא תמיד יש מענה, בין אם השאלות עוסקות בחייהם האישיים של מספרי הסיפור או בנושאים הנוגעים לכלל הקהילה (הורות, מצעד הגאווה, יחסים ועוד).

מיועד לתלמידי כיתות ט'-יב' | עד 40 משתתפים | משך הפעילות: 90 דקות

פעילות הסיפור המשפחתי

כולנו רוצים לחיות חיים ללא סודות וללא שקרים, להעניק אהבה ותמיכה למשפחתנו ולהיות משפחה מקבלת ומכילה. יחד עם זאת, במשפחות רבות מסתירים את היציאה מהארון של הילד/ה. במקרים רבים לא מספרים לסבים ולסבתות מחשש שיתקשו לקבל את הבשורה או חלילה, בריאותם תיפגע. אולם, כאשר מתגלה הדבר, הם לעיתים מרגישים כאובים על כך שמתוך אי-ידיעה אולי פגעו ללא כוונה ופגועים על כך שהסתירו מהם.

במפגש אישי ומרתק, אנו יוצרים חיבור בין המסע של צעירים היוצאים מהארון לבין המסע שעוברים ההורים ובני המשפחה. בכל מפגש מספרים צמד מנחים את סיפור חייהם האישי: סיפור אחד חושף את המסע של לסבית, הומוסקסואל, טרנסג'נדר/ית או ביסקסואל/ית (להט"בים) וסיפור נוסף חושף את המסע שעובר הורה מרגע היציאה מהארון של ילדו. הסיפור האישי מאפשר היכרות בלתי אמצעית וחשיפה של הקשיים עימם מתמודדים להט"בים ובני משפחתם, ההסתגלותם למציאות החדשה והדרך שעוברים בתהליך הקבלה.

לאחר הסיפורים, אנו מעודדים את הקהל לשאול את השאלות המטרידות והמסקרנות ביותר, שאולי לא תמיד נוח לשאול בהזדמנויות אחרות. במפגש נוצר דיון פתוח וגלוי המאפשר להסיר דעות קדומות וסטריאוטיפים נפוצים. המספרים עוברים הכשרה ארוכה ועונים על השאלות בסבלנות, פתיחות ותוך התחשבות ברגישויות השונות.

המפגש מתקיים בשיתוף ארגון תהל"ה – תמיכה להורים של לסביות, הומואים, טרנסג'נדרים וביסקסואלים.